

Јавно предузеће »СРБИЈАШУМЕ«
п.о. БЕОГРАД
доо-Шумско газдинство
„СТОЛОВИ“-КРАЉЕВО
Број: 5423/1
30.10. 2024 год.
КРАЉЕВО

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд

Шумско газдинство „Столови“ Краљево

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ са п.о. Београд

Број: 18070

Датум: 14.11 2024 год.

Београд, Булевар Михајла Пупина 113

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПРЕДЕЛОМ ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „СТОЛОВИ“ ЗА 2025. ГОДИНУ

Краљево, октобар 2024. године

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	5
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	6
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	10
V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	11
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	13
VII	САРАДЊА	14
VIII	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	15

I УВОД

На основу члана 54. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка 14/16, 95/18-др.закон и 71/21-др.закон), Плана управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за период 2023-2032.године и Уредбом о проглашењу Предела изузетних одлика „Столови“ („Службени гласник РС“ број 84/2022 од 29.07.2022. године), урађен је Програм управљања Предела изузетних одлика „Столови“.

Програм управљања је урађен у складу са Решењем о условима заштите природе за израду Програма управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2025. годину (акт број 002258244 2024 14850 004 002 501 100 од 26.08.2024. године) које је издало Министарство заштите животне средине.

Чланом 8. Уредбе о проглашењу Предела изузетних одлика „Столови“ („Службени гласник РС“ број 84/22 од 29.07.2022. године), за управљача је одређено Јавно предузеће „Србијашуме“ Београд, које управљање заштићеним подручјем спроводи преко Шумског газдинства „Столови“ Краљево, Шумска управа Краљево.

Програмом управљања Пределом изузетних одлика „Столови“ за 2024. годину, дефинисани су основни циљеви на заштити, очувању и унапређењу природних и културно-историјских вредности ПИО „Столови“, управљању природним ресурсима, научно истраживачком раду, планирању и изградњи, промоцији подручја, сарадњи са локалном заједницом и другим субјектима, сарадњи са другим заштићеним добрима, међународној сарадњи, као и извори финансирања планираних активности.

О ПРЕДЕЛУ ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „СТОЛОВИ“

Предео изузетних одлика „Столови“ се делом налази у границама подручја од значаја за Европску заједницу (pSCI / Sites of Community Importance) „Столови“ и потенцијалног Подручја посебне заштите (pSCA / Special Protection Area) „Гоч-Жељин“. Подручја pSCI и pSCA представљају део еколошке мреже NATURA 2000 у складу са прописима Европске уније. Ова подручја су идентификована у складу са обавезама Републике Србије у процесу приступања Европској унији и она значајно доприносе одржавању или обнављању у повољном статусу заштите природних станишних типова и/или врста, и доприносе кохерентности европске мреже NATURA 2000.

ПИО „Столови“ обухвата истоимени планински масив који припада планинском систему унутрашњих Динарида и налази се у централном делу Србије, на територији Града Краљева, обухватајући катастарске општине Замчање, Мељница, Крушевица, Каменица, Матаруге, Брезна и Рибница.

Подручје планине Столови, које се налази дуж десне обале Ибра, ставља се под заштиту и проглашава заштићеним подручјем од регионалног, односно великог значаја и сврстава се у II категорију заштите.

Планина Столови се са југоисточне и јужне стране граничи са Студеном и Равном планином, а са источне реком Рибницом и обронцима Гоча. Природну западну границу чини долина Ибра, а преко долине планине Троглав и Чемерно. Са северне стране, Столови се благо спуштају према Краљеву, где заједно са планином Котленик гради краљевачку котлину.

Укупна површина Предела изузетних одлика „Столови” износи 9.932,10 ha, од чега је 8.699,64 ha (87,59%) у државном власништву, 1.113,59 ha (11,21%) у приватном власништву и 118,87 ha (1,2%) у другим облицима својине.

На подручју Предела изузетних одлика „Столови” успостављен је тростепени режим заштите, од чега је I степеном заштите обухваћено 1.506,35 ha (15,17%), II 3.076,56 ha (30,98%) и III степеном 5.349,19 ha (53,86%).

На подручју ПИО „Столови” режим заштите I степена обухвата следеће највредније локалитете: „Црна река“ (51,08ha) и „Маглешница-Стони поток“ (1.455,27 ha).

Режим заштите II степена обухвата следеће највредније локалитете: „Кошарани“ (185,13 ha), „Ибар“ (1.343,55 ha) и „Боровита коса-Голеш“ (1.547,18 ha).

Предео изузетних одлика „Столови“ одликује завидно флористичко богатство, које према досадашњим сазнањима чини око 700 биљних таксона, што чини скоро петину укупне флоре Србије. Од тог броја, 295 врста имају национални и/или међународни значај. Међу њима се налазе и 32 ендемичне и 24 реликтне врсте. Такође, 81 врста биљака се налази у законској категорији „заштићена дивља врста” а њих 14 у категорији „строго заштићена дивља врста“.

На планини Столови се издвајају два вегетацијска појаса – храстов и буков, са низом уметнутих и измењених екосистема. Рецентно стање вегетације одликује велика деградираност шумских површина (са присуством њихових различитих проградационих и деградационих стадијума са значајним учешћем шибљака), као и велике површине под пашњацима и камењарима. Локалне климатске прилике предела и посебно присуство серпентинитске геолошке подлоге утицали су на појаву ксерофилних типова флоре и вегетације. Ово се посебно односи на отворене камењаре код којих је вегетацијска сезона релативно кратка и већ почетком лета биљни покривач бива сасушен. Локално, на заклоњенијим странама, дуж јаруга, поред водених токова као и на вишим надморским висинама развијају се и мезофилнији и хигрофилнији типови вегетације. Као доминантне шумске заједнице, на Столовима се јављају шуме китњака и беле петопрснице и шуме китњака и цера са белом петопрстицом. Китњакове шуме овог простора у оквиру две главне описане заједнице представљене су и бројним субасоцијацијама и различитим деградационим стадијумима.

У оквиру истраживане фауне бескичмењака, регистровано је присуство 65 врста правокрылаца, 30 врста зриковаца, 3 врсте попаца и 32 врсте скаковаца. Овако значајан диверзитет фауне правокрылаца може се објаснити релативно добро очуваним и разноврсним фитоценозама које представљају примарна станишта ове групе инсеката где су доминантне фитофагне врсте. Највећи број откривених врста има шире распрострањење у Србији па и на Балканском полуострву али су пронађене и врсте које представљају балканске ендемите са знатно ужим ареалом (*Saga campbelli campbelli*, *Tettigonia balcanica*, и *Isophya clara*).

Ихтиофаунистичким истраживањима је укупно евидентирано 10 врста риба из 4 фамилије (fam.: Salmonidae, Cyprinidae, Cobitidae и Balitoridae). Имајући у виду карактер, величину и несталност водотока у оквиру подручја предвиђеног за заштиту, ова бројка се може сматрати очекиваном.

Фауна водоземаца и гмизаваца масива Столова је релативно богата и разноврсна. Богатство фауне одређено је комбинацијом бројних еколошких фактора и положајем који масив заузима на Балканском полуострву, као и историјом формирања овог дела копна. Од

укупног броја врста ове групе који за подручје целе Србије износи око 45, на истраживаном простору као и у широј околини, забележено је присуство њих 19. Ако се у обзир узме и број подврста, број присутних таксона је и значајно већи.

У оквиру граница истраживаног подручја регистровано је и 125 врста птица, што представља 35,51% од укупног броја врста (352) регистрованих у Србији. Овакав диверзитет птица је присутан и поред чињенице да на овом подручју нема већих водених станишта која по правилу прати велика разноврсност птица, нарочито птица водених станишта (патке, гуске, чапље, гњурци, шљукарице). Највећи део евидентираних врста птица имају статус гнездарица (85) или могућих/вероватних гнездарица (18), што чини укупно 103 врсте, а мањи број врста нису гнездарице подручја и виђају се редовно током целе године или само током сеобе, зимовања и лутања (21 врста). Реална су очекивања и процене да орнитофауну истраживаног простора чини између 135-150 врста птица, што га сврстава у подручја од регионалног, националног, па и међународног значаја.

Фауну сисара чини око 47 врста, што је око половине регистрованих на простору Србије. Велику непознаницу представља фауна слепих мишева, па се о поузданијем броју присутних врста још увек не може говорити. Посебан значај простору Столова даје присуство строго заштићених дивљих врста попут мрког медведа и видре, као и дивокозе, која је након неуспешног насељавања током 60-тих година двадесетог века поново насељена на ову планину почев од 2007. године и може представљати добар пример оваквих и сличних подухвата.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

• Општи циљеви заштите и унапређена подручја

1. Заштита, очување и унапређење постојећих природних и створених вредности, као и укупне пределеоне, геолошке и биолошке разноврсности,
2. Унапређење и наменско коришћење вредности подручја и одрживо управљање природним ресурсима, пре свега, шумама и водама, кроз обезбеђења стабилности екосистема и побољшање њиховог укупног стања.

• Специфични циљеви

1. Очување и унапређење типова станишта
2. Заштита, очување и унапређење биолошке разноврсности
3. Заштита, очување и унапређење геолошке разноврсности
4. Очување пејзажних и амбијенталних вредности простора, као препознатљивог визуелног израза простора
5. Очување квалитета основних чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште)и адекватно управљање отпадом
6. Унапређење и очување шума кроз обезбеђење њихове стабилности и одрживог управљања,
7. Заштита, очување и презентовање културно-историјских вредности
8. Одрживи развој подручја и стварање услова за унапређење квалитета живота и рада локалног становништва,
9. Обезбеђивање надзора над спровођењем услова и мера заштите природе,
10. Повећање свести јавности о заштићеним подручјима

11. Сарадњу са релевантним институцијама, локалном самоуправом, организацијама друштва и локалним становништвом,
12. Презентацију и популаризацију заштићеног подручја.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Концепт заштите ПИО „Столови“ односи се на очување природних, предеоних и створених вредности заштићеног добра – геоморфолошких и хидролошких феномена изразито дисецираних терена, са маркантним долинама водотока кањонског и клисурастог типа и у биогеографском смислу значајног рефугијалног подручја, очуваних екосистемима и предела са неспорном димензијом очуване дивљине, као и значајног и добро очуваног културног и историјског наслеђа. Концепт заштите ПИО „Столови“ спроводиће се кроз тростепен режим заштите који је дефинисан спроведеном валоризацијом. Мере и ограничења спроводиће се сходно Закону о заштити природе, Уредби о режимима заштите, Уредби о еколошкој мрежи, Уредби о строго проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, Уредби о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне, Директиви о птицама и другим ратификованим међународним уговорима и актима. С тим у вези, на подручју са утврђеним режимом заштите:

– I степена, на два одвојена локалитета: „Црна река“ и „Маглешница-Столски поток“, примењује се „строга заштита којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очувања станишта и животних заједница у условима дивљине“.

– II степена, на три одвојене локације: „Кошарани“, „Боровита коса-Голеш“ и „Ибар“, у делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја спроводе се управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација и екосистема.

– III степена, које обухвата територију ПИО „Столови“ које није под режимима заштите I и II степена, подразумева спровођење проактивних мера на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја.

• Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Приоритетне мере на управљању природним вредностима Предела изузетних одлика „Столови“ су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

• ЧУВАЊЕ ПОДРУЧЈА

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће чуварска служба заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Пределу изузетних одлика „Столови“, чување граница заштићеног подручја, одржавање унутрашњег реда, контролу градње објеката, коришћење простора, одржавања манифестација, као и контролу управљања и одлагања отпада (комунални, кабасти и зелени).

Посебне активности чуварске службе огледаће се кроз активне мере на противпожарној заштити, контроли кретања и активности кроз заштићено подручје, како рекреативаца,

планинара тако и кретање моторних возила, мотора и квадова, као и примени накнада за коришћење заштићеног простора, достављање података о стању шума надлежним институцијама и спречавање активности које су у супротности са актом о проглашењу заштићеног подручја у сарадњи са надлежним инспекцијама и органима безбедности.

Чување заштићеног подручја обављаће 3 чувара заштићеног подручја који раде у Шумском газдинству „Столови“ Краљево. Чувари ће поступати по члану 110. Закона о заштити природе, а у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби ПИО „Столови“ (Сл.гласник РС 139/22).

• Чуварска служба

- бруто зараде чувара заштићеног подручја у износу од 3.240.000,00 динара (Министарство заштите животне средине-суфинансирање- 3.240.000,00 динара)
- материјални трошкови чуварске службе у износу од 330.000,00 динара, и то трошкови усавршавања 30.000,00 динара; трошкови горива, регистрација 200.000,00 динара и набавка опреме-GPS 100.000,00 динара.
(Сопствена средства 230.000,00 динара, накнаде 200.000,00 динара)

Планирана средства за бруто зараде чувара (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	3.240.000	Управљач

Табела бр.1. Планирани трошкови зараде чувара заштићеног подручја

На подручју ПИО „Столови“ чуварску службу чине три чувара, и то: Обрадовић Мирко, Обрадовић Слободан и Јоксимовић Зоран. У наредном периоду, разматра се увођење још једног чувара заштићеног добра, ради лакше расподеле обавеза око чувања и управљања заштићеним добром. У периоду након проглашења заштићеног добра, број посетилаца Предела изузетних одлика „Столови“ се значајно повећао (планинари, излетници...). Узимајући у обзир да је у оквиру заштићеног добра и насељено место Каменица, као и викенд насеље Мељаница, изузетно атрактивно након пандемије COVID 19, контрола активности у оквиру заштићеног добра се мора прерасподелити на поменути број чувара, ради квалитетнијег обављања посла у складу са Законом и Уредбом, а све у циљу спречавања непланске и бесправне градње

На основу предходно наведених чињеница, неопходно је перманентно усавршавање знања и вештина, чувара заштићеног добра, како би све неопходне активности на терену спровели што квалитетније, на обострано задовољство, нас као управљача и мештана, викендаша, планинара, излетника..., као корисника заштићеног добра ПИО „Столови“

Планирана средства за усавршавања чувара шума (динара)		Извршилац посла
Управљач	30.000	Управљач

Табела бр.2. Планирани трошкови усавршавања чувара заштићеног подручја

У свакодневним активностима чуварска служба користи возило Лада Нива, регистрационих ознака KV115CE.

Планирана средства за гориво и регистрација (динара)		Извршилац посла
Управљач	100.000	Управљач
Накнаде	100.000	

Табела бр.3. Планирани средства за гориво и регистрацију

Планирана је набавка уређаја које ће применом нових информационих технологија, унапредити рад чуварске службе.

Планирана средства за рад чуварске службе – GPS (динара)		Извршилац посла
Накнаде	100.000	Управљач

Табела бр.4. Планирани трошкови чуварске службе – набавка опреме

• Одржавање заштићеног подручја

Управљач ће у 2025. години радити на изради управљачких докумената и то: Извештај о остваривању Програма управљања ПИО „Столови“ за 2025. годину и Програма управљања ПИО „Столови“ за 2026. годину.

Израду управљачких докумената обављаће самостални референт за заштиту животне средине и заштићена природна добра, који ће такође прибављати дозволе, услове и сагласности у сарадњи са надлежном Службом за планирање и газдовање шумама у ШГ „Столови“ Краљево, као и Сектором за шумарство и заштиту животне средине ЈП „Србијашуме“ Београд, Генерална дирекција.

- Одржавање заштићеног подручја у износу од 1.384.240,00 динара, и то бруто зарада особља запосленог код управљача у износу од 680.000,00 динара; трошкови одржавања базе података у износу од 60.000,00 динара; обележавање граница 80.000,00 динара; обележавање инфо табли 290.000,00 динара; постављање ознака 174.240,00 динара; противпожарна заштита 50.000,00 динара, као и управљање отпадом у износу од 50.000,00 динара.
(Министарство заштите животне средине-суфинансирање- 130.000,00 динара, сопствена средства 710.000,00 динара, накнаде 544.240,00 динара)

Планирана средства за бруто зараду самосталног референта (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	80.000	Управљач
Управљач	600.000	

Табела бр.5. Планирани трошкови зараде особља запосленог на пословима управљања ЗП

Планирана средства за базу података (динара)		Извршилац посла
Управљач	60.000	Управљач

Табела бр.6. Планирани трошкови одржавања базе података

У оквиру одржавања заштићеног подручја у 2025. години планирају се: активности на обнављању спољних граница и обнављању постојећих у оквиру заштићеног добра, као и израда и постављање информативних табли и ознака заштићеног подручја (табле). Активност на обележавању ће се реализовати сопственом радном снагом.

Планирана средства за обележавање граница (динара)		Извршилац посла
Накнаде	80.000	Управљач

Табела бр.7. Планирани трошак за обележавање заштићеног подручја

Израда и постављање инфо-табли у оквиру заштићеног добра, као и израда и постављање ознака, путоказа реализоваће се путем јавне набавке, односно избором најповољнијег понуђача који ће у предвиђеном року најбоље одговорити захтевима понуђача.

Планирана средства за израду и постављање инфо-табли (динара)		Извршилац посла
Накнаде	290.000	Управљач

Табела бр.8. Планирани трошак за израду и постављање инфо-табли

Планирана средства за постављање ознака (динара)		Извршилац посла
Накнаде	174.240	Управљач

Табела бр.9. Планирани трошкови за израду и постављање ознака

Посебна пажња биће усмерена на активности у организовању противпожарне заштите, исправности противпожарних средстава, као и редовна дежурства на терену.

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама. Спроводиће се превентивне мере заштите шума од пожара и то: појачана контрола ПИО „Столови“ од стране чуварске службе у критичним периодима појаве шумских пожара, односно активна дежурства.

Планирана средства за набавку средстава ПП заштите (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	50.000	Управљач

Табела бр.10. Планирани трошкови за противпожарну заштиту

Са простора ПИО „Столови“, редовно се прикупља и односи отпад од стране Јавног комуналног предузећа „Чистоћа“ Краљево, и за део извршених услуга комуналног предузећа, као управљач, ШГ „Столови“ Краљево, сноси помените трошкове. Поред наведеног, планиране су и посебне активности по указаној потреби на уклањању дивљих депонија и отпада са излетишта и јавних површина.

Планирана средства за уклањање смећа (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач

Табела бр.11. Планирани трошкови за управљање отпадом

Праћење здравственог стања шумских састојина у ПИО „Столови“ вршиће се према упутству носиоца Извештајно-прогнозних послова у области заштите шума - Института за шумарство из Београда.

Приликом обављања дознаке стабала за сечу, вршиће се обележавање и картирање најмање 12 стабала по хектару, на којима су забележене природне дупље и шупљине, које су значајне за гнезђење птица дупљашића (неке врсте из реда сова Strigioformes, детлићи Piciformes и неке врсте из реда певачица Passeriformes).

Такође, вршиће се обележавање у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40cm и више на стаблима. У сарадњи са Заводом и другим научним институцијама идентификовати врсте птица које се гнезде и по потреби спровести мере заштите и очувања стабала односно гнездилишта и успоставити мере зоне за очување истих.

Водити евиденцију инвазивних врста биљака, што подразумева мапирање њихових станишта, планирање мера на контроли њиховог ширења и сузбијање, и све то спровести у сарадњи са научним и стручним институцијама (Институт за шумарство, Завод за заштиту природе...)

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Приоритетни задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности, и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

У ПИО „Столови“, научна истраживања нису стратешки дефинисана, не постоји квалитативна и квантитативна анализа по приоритетним областима. Потребно је дефинисати и објединити све научне активности које би се реализовале на заштићеном подручју, као и научне интересе, носиоце истраживања и капацитете заинтересованих установа које би спроводиле и планирале следећа истраживања на подручју ПИО „Столови“. То подразумева интензивирање сарадње са Заводом, факултетима и другим институцијама и организацијама из домена управљања природним ресурсима и заштите природе.

За 2025. годину Програмом управљања Предела изузетних одлика „Столови“, планиран је мониторинг мрког медведа у износу од 450.000,00 динара, као и мониторинг гмизаваца у износу од 350.000,00 динара, као и активности на збрињавању дивљих животиња у износу од 50.000,00 динара.

Праћење и унапређење стања у ЗП у износу од 850.000,00 динара (Министарство заштите животне средине-финансирање- 300.000,00 динара, накнаде 500.000,00 динара, сопствена средства 50.000,00 динара)

Мониторинг мрког медведа, планиран за 2025.годину у заштићеном добру представља иницијалну фазу, прикупљање основних информација о популацији мрког медведа на простору ПИО „Столови“. То ће обухватити радове на прикупљању елементарних података

присуства популације медведа, броја јединки, кретању истих, правцима дисперзије и могућим еколошким коридорима. Свакако ће мониторинг обухватити испитивање могућности и потреба за додатном прихраном популације медведа ради умањења штета на „имовини“ локалног становништва.

Планирана средства за мониторинг мрког медведа (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	300.000	Управљач
Накнаде	150.000	

Табела бр.12. Планирани трошкови за мониторинг мрког медведа

Мониторинг водоземаца и гмизаваца, планиран за 2025.годину у заштићеном добру обухватио би анализу зависности просторног распореда и густине броја врста водоземаца и гмизаваца у односу на различите типове станишта.

Планирана средства за мониторинг водоземаца и гмизаваца (динара)		Извршилац посла
Накнаде	350.000	Управљач

Табела бр.13. Планирани трошкови за мониторинг водоземаца и гмизаваца

У оквиру стручних послова заштите природе, ПИО „Столови“ учествују и у прихвату и привременом збрињавању болесних, повређених, напуштених и онеспособљених за самостално преживљавање строго заштићених и заштићених дивљих врста које се налазе на Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, као и обавештењу Министарства заштите животне средине или Завода за заштиту природе Србије.

Планирана средства за збрињавање дивљих животиња (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач

Табела бр.14. Планирани трошкови за збрињавање дивљих животиња

У ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

Планирање, изградња и уређење подручја Предела изузетних одлика „Столови“, засниваће се на следећим мерама и условима:

- Обавезна примена законских норми
- Заштита посебних природних и културно историских вредности
- Обележавање заштићеног подручја
- Уређење заштићеног подручја

У 2025. години планирају се активности на уређењу подручја постављањем инфо табли, упозоравајућих табли у заштићеном подручју, уређењем мобилијара, стаза и путева. Мере везане за уређење биће предвиђене Планом управљања и реализоваће се у складу са позитивним прописима Републике Србије.

- Уређење простора заштићеног подручја у износу од 1.600.000,00 динара, и то изградња летњиковца у износу од 200.000,00 динара; трошкови уређења стаза у износу од 200.000,00 динара; трошкови одржавања мобилијара у износу од 150.000,00 динара; одржавање и реконструкција пута у износу од 650.000,00 динара; радови у области газдовања шумама 200.000,00 динара; радови из области ловстав 200.000,00 динара.

(Министарство заштите животне средине-суфинансирање- 120.000,00 динара, сопствена средства 950.000,00 динара, накнаде 530.000,00 динара)

Уређење значајних локација у оквиру заштићеног добра, као и израда и постављање видиковаца, летњиковаца, ознака, путоказа, затим уређење пешачких стаза и мобилијара дуж истих, као и одржавање мобилијара реализоваће се путем јавне набавке, односно избором најповољнијег понуђача који ће у предвиђеном року најбоље одговорити захтевима понуђача.

Планирана средства за изградњу летњиковца (динара)		Извршилац посла
МЗЖС	120.000	Управљач
Накнаде	80.000	

Табела бр.15. Планирани трошак за уређење значајних локација

Планирана средства за уређење стаза – клупе, табле, путокази (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач
Накнаде	150.000	

Табела бр.16. Планирани трошак за обележавање стаза

Планирана средства за одржавање мобилијара (динара)		Извршилац посла
Управљач	150.000	Управљач

Табела бр.17. Планирани трошак за кошење и одржавање мобилијара

Планирана средства за реконструкцију путева (динара)		Извршилац посла
Накнаде	300.000	Управљач
Управљач	350.000	

Табела бр.18. Планирани трошак за одржавање и реконструкцију путева

Радови на одрживом коришћењу природних вредности односе се на активности везано за негу и обнављању шума (пошумљавање, сакупљање семена...), уређивању шума (примене контролног метода, тоталног премера...) и коришћењу шума (спровођење редовних планова сеча обнављања, прореда...).

Планирана средства за газдовање шумама (динара)		Извршилац посла
Управљач	200.000	Управљач

Табела бр.19. Планирани трошак за газдовање шумама

Планирана средства за радове у области ловства (динара)		Извршилац посла
Управљач	200.000	Управљач

Табела бр.20. Планирани трошак за ловство и рибарство

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Заштићена подручја спадају у најактуелније савремене туристичке дестинације. Потенцијалне користи од туризма у заштићеним подручјима се првенствено односе на заштиту природног и културног наслеђа.

У ПИО „Столови“, на „релативно малом“ географском простору, формирао се мозаик вредних природних и културних ресурса од кључног значаја за развој атрактивних туристичких производа, који добијају све већи значај и приоритет у свим плановима развоја.

Промоција и популаризација ПИО „Столови“ у 2025.години спроводиће се кроз различите промотивне активности, сарадњу са медијима, издавање пропагандног материјала, научних публикација, сајамске наступе и манифестације, сарадњу са образовним и установама културе, спровођење еколошких едукативних радионица, а све у сврху, како би новоустановљено подручје добило заслужено место на карти заштићених добара.

- Трошкови на промоцији и презентацији ПИО „Столови“ у износу од 736.408,80 динара, и то средстава за учешће на сајмовима или студијском путовању у износу од 100.000,00 динара; израда графичке књиге стандарда у износу од 57.499,20 динара; израда лога у износу од 28.749,60 динара; трошкови припреме, израде и штампања материјала у износу од 250.000,00 динара; трошкови одржавања састанака са корисницима ПИО „Столови“ у износу од 250.000,00 динара; предавање у школама- обележавање еколошких датума у износу од 50.000,00 динара.

(Министарство заштите животне средине-суфинансирање- без планираних средстава, сопствена средства у износу од 150.000,00 динара, накнаде у износу од 586.248,80 динара)

Планирана средства за студијско путовање (динара)		Извршилац посла
Накнаде	100.000	Управљач

Табела бр.21. Планирана средства за учешће на сајмовима

Планирани трошак за припрему, израду и штампање проп.материјала

Планирана средства за штампање материјала (динара)		Извршилац посла
Управљач	250.000	Управљач

Табела бр.22. Планирани трошак за припрему, израду и штампање проп.материјала

Планирани трошак за едукативне радионице

Планирана средства за предавање (динара)		Извршилац посла
Управљач	50.000	Управљач

Табела бр.23. Планирани трошак за едукативне радионице

Планирана средства за дизајн логa (динара)		Извршилац посла
Накнаде	28.749,60	Управљач

Табела бр.24. Планирани трошак за израду логa

Планирана средства за графичку књигу стандарда (динара)		Извршилац посла
Накнаде	57.499,20	Управљач

Табела бр.25. Планирани трошак за графичку књигу стандарда

VII САРАДЊА

Јавно предузеће „Србијашуме“ непосредне послове управљања заштићеним подручјима обавља преко „Столови“ Краљево и у оквиру унапређења управљања заштићеним подручјем потребно је да остварује сарадњу са различитим институцијама система, почев од надлежних Министарстава, локалне самоуправе, организације (UNDP, FAO, IUC), невладиног сектора, као на локалном, тако и на регионалном и националном нивоу.

Посебна активност одвијаће се са локалним становништвом, са корисницима ПИО „Столови“ као и са свим заинтересованим странама кроз програме који ће пре свега бити васпитно-образовни (едукативни), чији ће циљ бити боље разумевање заштићеног подручја а затим и бенефита које пружаја ПИО „Столови“ као заштићено подручје.

Планирана средства за активности у области сарадње са заинтересованим странама (динара)		Извршилац посла
Накнаде	150.000	Управљач
Управљач	100.000	

Табела бр.26. Планирани трошак за остваривање сарадње и реализације пројеката

Локална заједница као корисник природних ресурса мотивисана је да користећи ресурсе из заштићеног добра поштује потребу заштите целокупног биодиверзитета Столова, пре него да се бави активностима које значе нестајање истих ресурса. Сарадњом постићи да локално становништво, као и остали корисници виде заштићено природно добро као јединствено добро које има и економску вредност. Стога је од великог значаја упутити локално становништво у могућности бенефита од тога што живе на подручју или у близини заштићеног природног добра и на тај начин допринети вредновању биодиверзитета.

Невладине организације и удружења грађана могу бити значајан партнер у реализацији програма ширења свести становника локалних заједница и њиховој мотивацији за укључивање у очување биодиверзитета и одрживо коришћење ресурса у циљу добробити локалне заједнице.

VIII ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

За реализацију Програма управљања ПИО „Столови“ за 2025. годину, односно за финансирање послова, задатака и активности утврђених овим Програмом потребно је обезбедити одговарајућа финансијска средства, и то:

Према Закону о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка 14/16, 95/18-др.закон и 71/21-др.закон) финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из: Средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе; осталих буџетских средстава; прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем; средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом.

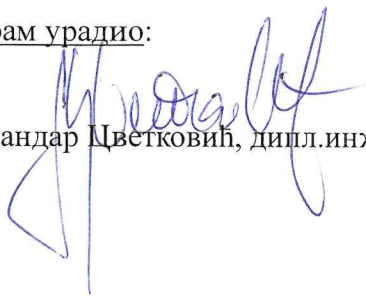
Планирана средства за провизију (динара)		Извршилац посла
Управљач	2.000,00	Управљач

Табела бр.27. Планирани трошкови провизије који се реализују код Управе за трезор.

За реализацију Програма управљања ПИО „Столови“ за 2025. годину сачињен је финансијски план и планирана су укупна средства у износу од **8.140.488,80 динара** (осам милиона сточетрдесет хиљада четиристотинеосамдесетосам динара осамдесет пара). Планира се учешће средстава Буџета Републике, односно Министарства заштите животне средине у износу од **3.790.000,00 динара** (три милиона седамстотинадеведесет хиљада динара) што у процентима износи 45%, учешће управљача од **1.990.000,00,00 динара** (милиона деветстотинадеведесет хиљада динара) што у процентима износи 25% и накнада за коришћење заштићеног подручја у износу од **2.360.488,80 динара** (два милиона тристотинешездесет хиљада четиристотинеосамдесетосам динара осамдесет пара) што у процентима износи 30%.

Програм урадио:

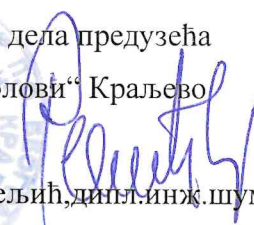
Александар Цветковић, дипл.инж.шум.

Директор дела предузећа

ШГ „Столови“ Краљево

Драган Релић, дипл.инж.шум.

Финансијски план за 2025. годину - Предео изузетних одлика "Столови"

Врста расхода	ШГ "Столови" - Краљево			
	Извори и износ средстава (у динарима)			
	Буџет РС	Сопствени приходи	Накнада	Укупно
А.0 Чување, одражавање и презентација заштићеног подручја				
А.1. Чуварска служба	3.240.000,00	130.000,00	200.000,00	3.570.000,00
А.1.1. Бруто зараде чувара	3.240.000,00			3.240.000,00
А.1.2 Материјални трошкови чуварске службе	0,00	130.000,00	200.000,00	330.000,00
А.1.2.1 Трошкови набавке службене униформе				0,00
А.1.2.2 Трошкови полагања и усавршавања чувара шума		30.000,00		30.000,00
А.1.2.3 Трошкови горива и регистрације аута		100.000,00	100.000,00	200.000,00
А.1.2.4. Израда службених легитимација				0,00
А.1.2.5. Остали трошкови за чуварску службу-опрема (ГПС, фот.апарат...)			100.000,00	100.000,00
А.2. Одржавање заштићеног подручја	130.000,00	710.000,00	544.240,00	1.384.240,00
А.2.1 Бруто зараде особља запосленог код управљача на пословима управљања зп (израда управљачких докумената , реализација, контрола спровођења законских прописа и др.)	80.000,00	600.000,00		680.000,00
А.2.2 Бруто зарада руководиоца чуварске службе				0,00
А.2.3 Трошкови успостављања базе података		60.000,00		60.000,00
А.2.4 Обележавање граница заштићеног подручја			80.000,00	80.000,00
А.2.5 Обележавање - постављање инфо табли			290.000,00	290.000,00
А.2.6 Обележавање - постављање ознака табли			174.240,00	174.240,00
А.2.7 Противпожарна заштита	50.000,00			50.000,00
А.2.8 Управљање отпадом (трошак контејнера, корпи, уклањања смећа)		50.000,00		50.000,00
А.3 Презентација заштићеног подручја	0,00	150.000,00	586.248,80	736.248,80
А.3.1 Учешће на сајмовима, студијско путовање			100.000,00	100.000,00
А.3.2 Трошкови пропреме, израде и штампања материјала			250.000,00	250.000,00
А.3.3 Предавање у школама (заштита природе, културне баштине и животне средине) - обележавање еколошких датума		50.000,00		50.000,00
А.3.4 Активности у области сарадње са заинтересованим странама		100.000,00	150.000,00	250.000,00
А.3.4 Дизајн логa			28.749,60	28.749,60
А3.5 Израда графичке књиге стандарда			57.499,20	57.499,20
Укупно А.0	3.370.000,00	990.000,00	1.330.488,80	5.690.488,80
Б.0 Управљање посетиоцима				
Укупно Б.0	0,00	0,00		0,00
В.0 Регулисање имовинско правних односа				
Укупно В.0	0,00	0,00		0,00
Г.0 Праћење и унапређење стања ЗП				
Г.1 Мониторинг флоре, фауне и културног наслеђа	300.000,00	50.000,00	500.000,00	850.000,00
Г.1.1 Мониторинг медведа	300.000,00		150.000,00	
Г.1.2 Мониторинг гмизаваца			350.000,00	
Г.1.3 Активности на збрињавању дивљих животиња		50.000,00		50.000,00
Д.0 Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса				
Д.1 Уређење		550.000,00	530.000,00	1.200.000,00
Д.1.1 Уређења простора-израда и постављање настрешнице	120.000,00		80.000,00	200.000,00
Д.1.2. Уређење стаза (постављање клупа, инфо табли, табли упозорења, стаза...)		50.000,00	150.000,00	200.000,00
Д.1.3. Одржавање мобилијара		150.000,00		150.000,00
Д.1.4. Уређења простора-одржавање путни праваца		350.000,00	300.000,00	650.000,00
Д.2 Одрживо коришћење природних вредности		400.000,00		400.000,00
Д.2.1.1 Радови у области шумарства		200.000,00		200.000,00
Д.2.2 Радови у области ловства и рибарства				
Д.2.2.1 Радови у области ловства		200.000,00		200.000,00
Д.2.2.2 Радови у области рибарства				
Укупно Д.0	120.000,00	950.000,00	530.000,00	1.600.000,00
Е.0 Остали некатегорисани послови				
Укупно Е.0	0,00			0,00

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ – Табела прихода за ПИО "СТОЛОВИ"

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	3.790.000,00
	1.1. Министарство заштите животне средине	3.790.000,00
	1.2. Остала средства Републике Србије	
2.	Сопствени приходи	4.350.488,80
	2.1. Приходи од обављања делатности	2.360.488,80
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	1.990.000,00
	2.3. Остали сопствени приходи	
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
5.	Остала средства	0,00
	Укупно приходи	8.140.488,80

ПРЕДЕО ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА "СТОЛОВИ"

РАСПОДЕЛА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРЕБНИХ РАСХОДА У 2025. ГОДИНИ		
	Врсте расхода: Бруто зараде чувара заштићеног подручја	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	0,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	3.240.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	бруто зараде 3 чувара	3.240.000,00
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.		
2.2.		
	УКУПНО расходи:	3.240.000,00
	Врсте расхода: Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	600.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	80.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.	Бруто зараде стручних лица (1)	80.000,00
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.		
2.2.		
	УКУПНО расходи:	680.000,00
	Врсте расхода: Набавка службене униформе	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.		0,00
2.2.		
	УКУПНО расходи:	0,00
	Врсте расхода: Противпожарна заштита - набавка напртљача	
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	50.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.	реализација путем јавне набавке	50.000,00
2.2.		
	УКУПНО расходи:	50.000,00

Врсте расхода: Мониторинг мрког медведа		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	150.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	300.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.	активност ће реализовати стручна кућа која буде изабрана путем јавне набавке	300.000,00
2.2.		
УКУПНО расходи:		450.000,00

Врсте расхода: Уређење подручја - летњиковац		
А.	Расходи који представљају учешће управљача као носиоца пројекта (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е из табеле на коју се расход односи)	80.000,00
Б.	Расходи који се обезбеђују из других извора (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	0,00
В.	Расходи потраживани од Министарства (навести врсту трошкова и број буџетске ставки/е на коју се расход односи)	120.000,00
1.	<i>Трошкови људских ресурса</i>	
1.1.		
1.2.		
2.	<i>Трошкови поројектних активности</i>	
2.1.	активност се реализује путем јавне набавке	120.000,00
2.2.		
УКУПНО расходи:		200.000,00